

בבית המשפט העליון

בש"פ 2065/13

לפני: כבוד השופט י' עמית

העורר: פלוני

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

ערר על החלטתו של בית המשפט המחוזי בנצרת מיום 14.3.2013 במ"ת 28639-02-13 שניתנה על ידי כבוד השופט ע' עילאבוני

תאריך הישיבה: י' בניסן התשע"ג (21.3.2013)

בשם העורר: עו"ד שמואל ברזני

בשם המשיבה: עו"ד אמיר רבי

החלטה

ערר על החלטת בית המשפט המחוזי בנצרת (כב' השופט ע' עילאבוני), מיום 14.3.2013 במ"ת 28639-02-13 בגדרה הורה על מעצרו של העורר עד לתום ההליכים.

1. כנגד העורר הוגש ביום 14.2.2013 כתב אישום המגולל שורה ארוכה של אישומים בעבירות מין, רובן באמצעות המחשב. תמצית כתב האישום סוכמה בהחלטתו של בית משפט קמא, ונביא את הדברים כלשונם:

למשיב (העורר – י"ע) מיוחסות, במסגרת ששה עשר אישומים, עבירות מין ועבירות נוספות שביצע במשך שנים במספר רב של הזדמנויות במספר נפגעות, חלקן קטינות, בעיקר באמצעות רשת האינטרנט, תוך שהוא נוטל לעצמו זהויות בדויות שונות – בין של בחור צעיר בשנות העשרים הראשונות לחייו, בין של תושב יוון ובין של סוכן דוגמניות או צלם אופנה – מתקשר עם

משתמשות אשר על פי כינויין נחזות להיות קטינות ומבצע בהן עבירות מין שונות, החל בהטרדות מיניות, מעשים מגונים וניסיונות לבצע עבירות אלה, וכלה במעשים מגונים בנסיבות אינוס ובעבירות סחיטה באיומים, וכל זאת לצורך סיפוק צרכיו המיניים.

בין היתר נהג המשיב לשלוח לקטינות עמן יצר קשר תמונות חושפניות, תמונות תועבה וסרטים המתעדים קטינות מבצעות מעשים מיניים עם בגירים, לבקש מהן לשלוח לו תמונות שלהן, תוך שהוא מפציר בהן להראות לו את גופן ושדיהן מול המצלמה (לעיתים תמורת תשלום), לאונן בפני הקטינות, לנהל איתן שיחות בעלות תוכן מיני ולצלם אותן כשהן ערומות, בעודן מתקלחות, וכל זאת גם בניגוד לרצונן וללא הסכמתן, כשהוא שומר את הקבצים במחשבו וצופה בהם לשם גירוי וסיפוק מיני. באחד המקרים אף נהג המשיב לסחוט קטינה ששלחה לו תמונות חושפניות שלה וביקש ממנה לבצע בעצמה מעשים מיניים לצורך גירוי וסיפוקו המיני. המשיב אף פיתח תשוקה מינית אובססיבית לאחייניתו, ילידת 1991 ופעל כדי להשיג צילומי עירום שלה, באמצעות מצלמה נסתרת שהתקין בחדר המקלחת בבית אימו. מעשיו של המשיב ביחס לאותה קטינה, אגב, גלשו מעבר למרחב האינטרנטי כאשר במהלך עיסוי שביצע בגבה, ניצל את ההזדמנות כדי לגעת בבסיס החזה שלה, שלא בהסכמתה ולשם גירוי מיני. בשלב מסוים אף צילם המשיב את אחייניתו שהייתה באותה עת כבת 6 שנים בלבד, כשהיא ערומה בפלג גופה העליון, ושמר את תמונותיה על גבי מחשבו בתיקיה שהכילה חומרי פדופיליה וחומרי תועבה.

כתב האישום כולל אפוא מספר רב של עבירות, בין היתר, עבירות של מעשה מגונה לפי סעיף 348(ג) או (א) בנסיבות 345(א)(2) ו- (3) לחוק העונשין, התשל"ז - 1977 (להלן: החוק); עבירות של פרסום והצגת תועבה לפי סעיף 214(ב) לחוק; פגיעה בפרטיות לפי סעיף 5 בנסיבות סעיף 2(3) לחוק הגנת הפרטיות, התשמ"א-1981 ועוד. האישום האחרון מייחס למשיב עבירה של ניסיון להשמדת ראיה, ולפיו, שעה שהמשיב נקרא למזכירות הקיבוץ שם ממתנינים לו שוטרים, הוא אץ-רץ לדירתו על מנת להשמיד חומרים מהמחשב.

2. בדיון שנערך בבקשה למעצר עד תום ההליכים, אישר המשיב קיומן של ראיות לכאורה ועילת מעצר, כך שהדיון התמקד בחלופת המעצר, לאחר שניתן תסקיר מעצר בעניינו של העורר, ולפיו המליץ שירות המבחן על חלופת מעצר.

לסופו של יום, הורה בית המשפט, בהחלטה מנומקת ומפורטת, על מעצרו של העורר עד לתום ההליכים. זאת, בין היתר, בשל אופי המעשים המיוחסים לו, היקפם וההיבטים המניפולטיביים בהתנהגותו, ונוכח הקושי למנוע ביצוען של עבירות מעין אלה נוכח נגישותה וזמינותה של רשת האינטרנט.

3. על כך נסב הערר שבפני, בו נטען כי ניתן להורות על חלופת מעצר. הסניגור המלומד טען כי מהחומר עולה כי העורר אינו פדופיל, והוא קיים לאורך השנים מערכות יחסים עם בגירות, וכל המעשים המיוחסים לו הם ברף הנמוך של עבירות המין, מבלי לחרוג למגע פיזי וללא ניסיון להיפגש עם הקטינות, שרובן אינן מהארץ אלא מחו"ל. הסניגור הצביע על כך, שהעורר התוודה על מעשיו ולמעשה "פרק" בפני החוקרים את כל שהיה על ליבו כאילו היו מטפלים.

המשיבה התנגדה לעמדתו של העורר וסמכה יתדותיה בהחלטתו של בית משפט קמא.

4. המקרה שבפנינו חושף את הצד האפל של הרשת. המסוכנות של פעם שינתה את פניה ולפנינו מסוכנות מסוג חדש. האינטרנט אינו מרחב וירטואלי-סטריילי כלל וכלל. האינטרנט חודר לחיים האמיתיים, ומציב סכנות של ממש בתחומים ובדרכים לא שיערו ראשונים. מעשים מגונים של פעם, שהיו כרוכים במגע פיזי עם נפגע העבירה, נתחלפו להם בסוגים שונים של מעשים בשלט-רחוק. החסות של האנונימיות הלכאורית והריחוק מהישוב בצדו השני של המחשב, משחררים חסמים ועכבות, ואנשים נורמטיביים כלפי חוץ, שולחים ידם במעשים שלא היו מעיזים לעשות בעולם שמחוץ למרחב האינטרנטי. מגע וחדירה פיזית נתחלפו בחדירה אל תוך המרחב האינטרנטי הפרטי-אינטימי של הגולש בצד השני. מגע שנותר בין שניים בחדר סגור נתחלף לו בחשש לחשיפה ולפרסום פומבי בפייסבוק וביו-טיוב, מה שעשוי להעצים את הפגיעה בנפגע העבירה. כפה אדומה כבר אינה מסתובבת ביער שורץ זאבים, היא משוטטת במרחב האינטרנטי, שם אורבים לה ציידים וטורפים מסוג אחר. בעבר, יכול היה ההורה לשמור על ילדו שלא יסתובב במקומות מסוכנים או בשעות מסוכנות. לא כך ההורה של היום, המתקשה להגן על ילדיו מהסיבה הפשוטה שהסכנה אורבת לקטין בחדרו-שלו, מאחורי הדלת הסגורה. אלו הסכנות החדשות, והמשפט צריך אפוא להתאים עצמו להתמודד עם תת-התרבות העבריינית של הרשת. זאת, מבלי לשכוח את היתרונות והצדדים החיוביים שברשת, ומבלי לגלוש ל"פאניקה מוסרית" ולהרתעת-יתר.

כאשר בדיני מעצרים עסקינן, עילת המסוכנות היא רחבה וגמישה כדי לקלוט לתוכה גם תופעות של עבריינות ברשת, על סוגיה השונים. ואכן, העורר לא חלק על התקיימותה של עילת המסוכנות. השאלה היחידה העומדת בפנינו היא אם ועד כמה ניתן "להשיג את מטרת המעצר בדרך של שחרור בערובה ותנאי שחרור, שפגיעתם בחירותו של הנאשם, פחותה" כמצוות סעיף 21(ב)(1) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), תשנ"ו-1996.

אין חולק על הנגישות והזמינות לרשת האינטרנט, במיוחד דהאידינא, הגישה אל הרשת יכול ותיעשה באמצעות הרשת הסלולרית. שיקול זה הוא כבד משקל בבוא בית המשפט לשיקול חלופת מעצר. עם זאת, אין משמעות הדבר כי חלופת מעצר לא תסכון בכל מקרה בו העבירה נעשתה באמצעות המחשב. כל מקרה צריך להיבחן לגופו, על רקע המעשה והעושה.

5. ומהתם להכא.

העורר הוא בן 43, רווק, מתגורר בדירה בקיבוץ שבו חיים גם אמו וחלק מאחיו ואחיותיו. לעורר אין עבר פלילי, וזהו מעצרו הראשון. העורר שיתף פעולה עם המשטרה לאחר שנעצר, וחשף בפניה את כל מעלליו, ולטענת הסניגור, אף יותר ממה שהיה ידוע למשטרה באותה עת. שירות המבחן העריך כי קיים סיכון בינוני-גבוה להישנות התנהגות דומה, למרות שהעורר הביע רצון כן לעבור הליך לטיפול ובני משפחתו כבר יצרו קשר עם מטפל מוכר בתחום המיני. בני משפחתו הגרעינית וחבר נוסף הציעו עצמם כמפקחים, ושירות המבחן התרשם מהם לחיוב בקובעו כי הם מגויסים למשימת הפיקוח ויכולים להוות דמות סמכותית כלפי העורר. בשורה התחתונה העריך שירות המבחן כי חלופת המעצר המוצעת בצירוף הטיפול המוצע ופיקוח שירות המבחן יאפשרו להתמודד עם הסיכון הפוטנציאלי הטמון בהתנהגותו של העורר.

6. בית משפט קמא דחה את המלצת שירות המבחן, ואף אני סבור כי חלופת המעצר אינה אפקטיבית דיה נוכח מסוכנותו של העורר (להלכה לפיה בית המשפט אינו מחויב להמלצת תסקיר שירות המבחן, ראו, לדוגמה, בש"פ 7848/10 פלוני נ' מדינת ישראל (לא פורסם, 2.11.2010)).

העבירות המיוחסות לעורר מעוררות שאט נפש. העורר עקב אחר בני משפחתו-שלו, והטמין מצלמה בחדר המקלחת בבית אמו כדי לצלם את אחייניתו. העורר קיים יחסי מין עם בגירה בדירתו, כשהוא מתעד את יחסי המין במצלמה נסתרת לא הסכמתה וללא ידיעתה. עבירה בזוויה וחמורה במיוחד היא זו המפורטת באישום מס' 12, לפיו התקשר המשיב באמצעות צ'ט לקטינה ופיתה אותה לשלוח לו תמונות חושפניות שלה. בהמשך, סחט המשיב את הקטינה באיום שיפיץ את תמונותיה באתרי אינטרנט שונים. הקטינה חששה מכך והסכימה לקיים עם המשיב שיחות וידיאו כשהיא מתקלחת ונוגעת באיבריה המוצנעים, בעוד הוא מאונן בפניה. בכתב האישום זה מיוחסת למשיב גם עבירה של סחיטה באיומים. בדומה, מפרט כתב האישום מקרים נוספים בהם איים העורר ולחץ על קטינות לעשות כמצוותו, אם כי ללא הצלחה.

לצד החומרה והמסוכנות האינהרנטית הנובעת ממעשיו של העורר כלפי ציבור הקטינים שהוא ציבור פגיע במיוחד; לצד הפגיעה בקטינות שחלקן נקלעו למצב נפשי קשה; לצד הערכת שירות המבחן כי קיים סיכון בינוני-גבוה להישנות התנהגות דומה; ולצד הנגישות והזמינות לרשת האינטרנט המהווה "מקדם-מכפיל" מסוכנות, יש נתון נוסף המטה את הכף לדחיית הערר. הנה כי כן, מתברר כי העורר נתפס לפני שנים בקלקלתו כשהוא מציץ למקלחות ולחדרי שירותים. הקיבוץ נמנע מלהגיש תלונה כנגד העורר ובלבד שיעבור טיפול. ואכן, העורר היה בטיפול פסיכולוגי משך כשנתיים, אך ללא הועיל. למרות שהעורר היה מודע לפסול במעשיו, הוא המשיך לעסוק באופן אינטנסיבי ואובסיבי במין ללא הצבת גבולות בתחום ההתנהגות המינית, מה שמעיד לכאורה על דחף מיני לא נשלט.

7. הצטברות נתונים אלה, מביאה אותי למסקנה כי למרות המלצת שירות המבחן שהתרשם לחיוב מהמפקחים המוצעים, ולמרות שגם אחותו של העורר התגייסה לפקח עליו על אף שפגע בבתה אותה צילם בהסתר במקלחת, ספק אם יש בחלופה המוצעת כדי לאיין את מסוכנותו של העורר.

ודוק: לא נעלם מעיני כי העורר מעוניין בטיפול וזקוק לטיפול בתחום המיני, אך אין בשיקול זה כדי להטות את הכף לכיוון שחרורו, בהיקש להלכה לגבי שחרורו של נאשם לחלופת מעצר לצורך טיפול גמילה מסמים. כך נפסק, אך לאחרונה, על ידי השופט שהם במקרה דומה לזה שבפנינו (בש"פ 7873/12 פלוני נ' מדינת ישראל (20.11.2012)).

8. סופו של דבר, שאני דוחה את הערר.

ניתנה היום, י"א בניסן התשע"ג (22.3.2013).

שׁוֹפֵט